

[Strona Główna](#) > ... > [Twoje Prawa](#) > [Ofiary Przepęstw](#) > [Prawa Ofiar – W Poszczęólnych Państwach](#) > 3 -
Moje prawa po zakończeniu procesu

3 - Moje prawa po zakończeniu procesu

Czy mogę zaskarżyć orzeczenie?

Co do zasady prawo do zaskarżenia orzeczenia przysługuje 1) powodowi cywilnemu, 2) oskarżycielowi posiłkowemu i 3) oskarżycielowi prywatnemu.

Dostępne są dwa rodzaje środków zaskarżenia: skarga o stwierdzenie nieważności (*Nichtigkeitsbeschwerde*) dotyczy kwestii zgodności postępowania i orzeczenia z prawem, natomiast apelacja (*Berufung*) służy zaskarżeniu orzeczenia w części, w jakiej dotyczy ono roszczeń wniesionych na gruncie prawa cywilnego. Ofiara przestępstwa występująca w charakterze oskarżyciela prywatnego może również zaskarżyć wymiar kary nałożonej na sprawcę. W przypadku uniewinnienia powodowie cywilni i oskarżyciele posiłkowi zostaną skierowani do sądów cywilnych, przed którymi będą mogli dochodzić swoich roszczeń odszkodowawczych.

Ofiara występująca w charakterze powoda cywilnego, oskarżyciela posiłkowego lub oskarżyciela prywatnego ma prawo do złożenia skargi o stwierdzenie nieważności orzeczenia w następujących przypadkach:

- jeżeli jej roszczenie cywilne zostało przekazane sądowi orzekającemu w sprawach cywilnych z uwagi na uniewinnienie oskarżonego i oczywiste jest, że oddalenie wniosku złożonego przez powoda w toku postępowania miało negatywny wpływ na wydane przez sąd orzeczenie w przedmiocie roszczenia cywilnego ofiary.

Ofiara przestępstwa biorąca udział w postępowaniu w charakterze powoda cywilnego lub oskarżyciela posiłkowego jest uprawniona do odwołania się, jeżeli:

- po skazaniu sprawcy sąd przekazał roszczenia powoda sądowi orzekającemu w sprawach cywilnych, mimo że roszczenia te mogły zostać rozpoznane przez sąd orzekający w sprawach karnych, ponieważ były zasadne i poparte odpowiednimi dowodami.

W postępowaniach przed sądem rejonowym (*Bezirksgericht*) oraz w postępowaniach przed sędzią sądu krajowego (*Landesgericht*) orzekającym w składzie jednoosobowym powodowie cywilni i oskarżyciele posiłkowi mogą zaskarżyć orzeczenie w przedmiocie roszczeń cywilnych nie tylko w przypadku, gdy roszczenia te zostały w całości przekazane sądowi orzekającemu w sprawach cywilnych, ale również w przypadku, gdy chcą zakwestionować wysokość ewentualnego zasądzzonego odszkodowania/zadośćuczynienia.

Jeżeli powód posiada status oskarżyciela prywatnego w postępowaniu, dysponuje takimi samymi prawami do wnoszenia środków zaskarżenia co prokurator. W przypadku uniewinnienia oskarżonego ofiara przestępstwa może wnieść skargę o stwierdzenie nieważności orzeczenia. W postępowaniu przed sądem rejonowym i w postępowaniu przed sędzią sądu krajowego orzekającym w składzie jednoosobowym ofiara przestępstwa może również zaskarżyć okoliczności faktyczne ustalone w orzeczeniu, wnosząc apelację od orzeczenia w części dotyczącej winy oskarżonego. W przypadku skazania oskarżonego ofiara przestępstwa może się również odwołać, jeżeli nie zgadza się z wymiarem nałożonej kary lub jeśli jej roszczenia cywilne zostały przekazane do rozpoznania przez sądy orzekające w sprawach cywilnych. Jeżeli ofiara przestępstwa nie była obecna na rozprawie w trakcie ogłoszenia wyroku przez sąd, będzie musiała zapoznać się z aktami sprawy, aby dowiedzieć się, czy oskarżony został uznany winnym zarzucanych mu czynów. Wyrok musi zawierać uzasadnienie oraz musi zostać podpisany przez sędziego w terminie czterech tygodni. Jeżeli ofiara przestępstwa brała udział w postępowaniu w charakterze powoda cywilnego, oskarżyciela posiłkowego lub oskarżyciela prywatnego i wniosła apelację lub skargę o stwierdzenie nieważności orzeczenia w terminie trzech dni od daty jego ogłoszenia, musi otrzymać odpis orzeczenia. Można ubiegać się o pomoc prawną przy wniesieniu apelacji lub skargi o stwierdzenie nieważności. W razie konieczności

taka pomoc może obejmować nieodpłatne usługi tłumaczeniowe. Sąd przyzna wnioskodawcy pomoc prawną, jeżeli konieczne jest ustanowienie zastępcy procesowego, a dochód uzyskiwany przez wnioskodawcę jest niewystarczający do pokrycia kosztów zastępstwa procesowego bez uszczerbku dla jego zdolności do pokrycia kosztów własnego utrzymania.

Jakie prawa przysługują mi po wydaniu wyroku?

Wszystkie ofiary mogą wystąpić z wnioskiem o powiadomienie ich o udzieleniu sprawcy pierwszej przepustki, o ucieczce sprawcy z zakładu karnego i jego ponownym ujęciu, a także o zbliżającym się lub niedawnym zwolnieniu sprawcy oraz o wszelkich warunkach, do których przestrzegania zobowiązano sprawcę w przypadku jego warunkowego zwolnienia z zakładu karnego.

Ofiary przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności i ofiary przestępstw z użyciem przemocy na tle seksualnym muszą zostać wysłuchane przed zatwierdzeniem decyzji o objęciu sprawcy dozorem elektronicznym, jeżeli zwróciły się z wnioskiem o powiadomienie ich o opuszczeniu zakładu karnego przez sprawcę lub o jego zwolnieniu. Ofiary takie należy również powiadomić o zatwierdzeniu decyzji o objęciu sprawcy dozorem elektronicznym. Są one uprawnione do korzystania z usług wsparcia ofiar przestępstw przy dochodzeniu tych praw.

W pozostałych przypadkach ofiary nie otrzymują żadnych innych informacji od właściwych organów po uprawomocnieniu się wyroku. Ofiara zachowuje jednak prawo do wglądu do akt sądowych w zakresie, w jakim akta te odnoszą się do jej interesów.

Czy mam prawo do ochrony po zakończeniu procesu? Przez jaki okres?

Po zakończeniu postępowania ofiara przestępstwa jest uprawniona do odbycia rozmowy podsumowującej z przedstawicielami organizacji, która udzielała jej usług wsparcia ofiar.

Ofiary przestępstw, które korzystały z usług wsparcia psychospołecznego w toku postępowania karnego, są również uprawnione do korzystania z takiego wsparcia w toku późniejszego postępowania cywilnego. Możliwość skorzystania z takiego wsparcia jest uzależniona od przedmiotu postępowania cywilnego powiązanego z danym postępowaniem karnym oraz od tego, czy zapewnienie takiego wsparcia jest konieczne do zabezpieczenia praw procesowych ofiary przestępstwa. Organizacja udzielająca wsparcia ofiarom przestępstw świadcząca stosowne usługi wsparcia oceni, czy w danym przypadku wspomniane warunki zostały spełnione. Ofiara może wnieść o przyznanie jej pomocy prawnej, aby mogła być reprezentowana w postępowaniu cywilnym przez adwokata. Tego rodzaju wsparcie zostanie przyznane najpóźniej do chwili zakończenia postępowania cywilnego.

Jakie informacje uzyskam, jeżeli sprawca zostanie skazany?

Ofiara może uzyskać informacje o wyniku postępowania i karze nałożonej na sprawcę, pozostając na sali rozpraw do chwili ogłoszenia wyroku albo zapoznając się z aktami sądowymi w późniejszym terminie.

Czy uzyskam informację o tym, że sprawca został zwolniony (w tym o wcześniejszym lub warunkowym zwolnieniu) lub że zbiegł z zakładu karnego?

Na wniosek ofiara zostanie bezzwłocznie poinformowana o ucieczce lub zwolnieniu sprawcy z zakładu karnego, jak również o pierwszej przepustce udzielonej sprawcy. Ofiara zostanie również powiadomiona o ujęciu sprawcy, który dopuścił się ucieczki. Zostanie ona również poinformowana o nałożeniu na sprawcę określonych obowiązków w chwili zwolnienia w celu ochrony ofiary.

Czy będę brać udział w wydaniu postanowienia o zwolnieniu lub warunkowym zwolnieniu? Czy mogę na przykład złożyć oświadczenie lub wnieść odwołanie?

Ofiara przestępstwa będzie mogła brać udział w wydaniu postanowienia o zwolnieniu lub warunkowym zwolnieniu sprawcy wyłącznie w wyjątkowych przypadkach. Wyłącznie ofiary przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności lub przestępstw z użyciem przemocy na tle seksualnym, które zwróciły się o powiadomienie ich o ucieczce lub zwolnieniu sprawcy z zakładu karnego, zostaną wysłuchane przed wydaniem postanowienia o objęciu

sprawcy dozorem elektronicznym.

1. Powód cywilny

Aby uzyskać status powoda cywilnego, należy złożyć oświadczenie. W oświadczeniu należy precyzyjnie określić kwotę dochodzonego roszczenia, która ma zrekompensować szkodę poniesioną w rezultacie przestępstwa lub krzywdę wyrządzoną przestępstwem. W toku postępowania przygotowawczego oświadczenie składa się na policji lub w prokuraturze. Można je złożyć w formie pisemnej lub ustnej. W toku rozprawy oświadczenie należy złożyć przed zakończeniem postępowania dowodowego. Najpóźniej do tej chwili należy również oszacować kwotę dochodzonego roszczenia.

Ofierze występującej w charakterze powoda cywilnego przysługują następujące dodatkowe prawa:

- prawo do składania wniosków dowodowych mogących przyczynić się do skazania sprawcy lub potwierdzających zasadność roszczenia odszkodowawczego; prawo do bycia wezwanym na rozprawę; prawo do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu o umorzeniu postępowania w sprawie; prawo do wniesienia apelacji na podstawie wniesionych roszczeń cywilnych.

2. Oskarżyciel posiłkowy

Aby uzyskać status oskarżyciela posiłkowego, ofiara musi mieć status powoda cywilnego lub przystąpić do postępowania w charakterze powoda cywilnego oraz złożyć oświadczenie o przystąpieniu do procesu w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Jeżeli sprawca jest osobą małoletnią, występowanie w charakterze oskarżyciela posiłkowego nie jest możliwe.

Ofiara może uzyskać status oskarżyciela posiłkowego, składając stosowne oświadczenie. Jeżeli prokurator odstąpi od oskarżenia w toku postępowania sądowego, ofiara przestępstwa musi złożyć takie oświadczenie niezwłocznie, w przypadku gdy została wezwana na rozprawę w sposób prawidłowy. Jeżeli ofiara przestępstwa nie stawia się na rozprawie pomimo otrzymania wezwania lub jeżeli nie złoży oświadczenia o przystąpieniu do procesu w charakterze oskarżyciela posiłkowego, sprawca zostanie uniewinniony.

Jeżeli prokurator odstąpi od oskarżenia poza rozprawą sądową lub jeżeli ofiara przestępstwa występująca w postępowaniu w charakterze powoda cywilnego nie została wezwana na rozprawę w sposób prawidłowy, sąd powiadomi ofiarę o tym fakcie. Ofierze przestępstwa przysługuje wówczas termin jednego miesiąca na złożenie oświadczenia o przystąpieniu do procesu w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

Jeżeli ofiara zdecyduje się popierać oskarżenie zamiast prokuratora, prokurator będzie miał prawo uzyskać dostęp do wszelkich informacji na temat przebiegu postępowania sądowego w dowolnym momencie i będzie mógł postanowić o ponownym przejęciu oskarżenia. Wówczas ofiara przestępstwa będzie mogła nadal uczestniczyć w postępowaniu w charakterze powoda cywilnego.

3. Oskarżyciel prywatny

Niektóre przestępstwa mniejszej wagi nie są ścigane przez prokuratora z urzędu, ale na wniosek samej ofiary przestępstwa. W takim przypadku postępowanie karne zostanie wszczęte jedynie wtedy, gdy ofiara przestępstwa wniesie do sądu prywatny akt oskarżenia. Ofiara uzyska wówczas status oskarżyciela prywatnego.

Zasadniczo nie przeprowadza się w takim przypadku postępowania przygotowawczego, choć ofiary niektórych przestępstw z nienawiści w internecie (znieśławienie, oskarżenie o popełnienie czynu karalnego, co do którego zarzuty już oddalono jako bezpodstawne, znieważenie, jeżeli czyny te zostały popełnione przy wykorzystaniu środków telekomunikacji lub systemu informatycznego) mogą złożyć do sądu wniosek o podjęcie czynności dochodzeniowych wobec sprawcy. Wniosek ten musi spełniać wymogi wniosku dowodowego.

Oskarżyciel prywatny musi sam udowodnić prawdziwość wszystkich zarzutów niezbędnych do wydania wyroku skazującego. Jeżeli oskarżony zostanie uniewinniony, oskarżyciel prywatny ponosi koszty postępowania. Wyjątek dotyczy ofiar przestępstw z nienawiści w Internecie: w postępowaniu karnym dotyczącym znieśławienia, oskarżenia o popełnienie czynu karalnego, co do którego zarzuty już oddalono, lub znieważenia, jeżeli czyny te zostały popełnione przy wykorzystaniu środków telekomunikacji lub systemu informatycznego, jeżeli takie postępowanie nie zakończy się wyrokiem skazującym, oskarżyciel prywatny lub ofiara, którzy złożyli wniosek o podjęcie czynności dochodzeniowych wobec sprawcy, mają obowiązek zwrotu kosztów tylko wówczas, gdy świadomie postawili

fałszywe oskarżenie. Ten wyjątek od obowiązku zwrotu kosztów dotyczy jednak wyłącznie kosztów postępowania. Jeżeli postępowanie nie zakończy się wyrokiem skazującym, oskarżyciel prywatny ma obowiązek zwrócić oskarżonemu koszty obrony w postępowaniu głównym i apelacyjnym.

Przepisy dotyczące kosztów dla ofiar przestępstw z nienawiści w internecie obowiązują do 31 grudnia 2023 r. i zostaną poddane ocenie.

4. Usługi wsparcia ofiar przestępstw

Niektórym osobom przysługuje prawo do skorzystania z usług wsparcia psychospołecznego i prawnego dla ofiar przestępstw. Prawo takie przysługuje:

- osobom, które w wyniku umyślnego przestępstwa padły ofiarą aktu przemocy lub groźby karalnej, oraz osobom, których integralność seksualna została naruszona lub wobec których dopuszczono się nadużycia stosunku zależności przy popełnieniu takiego przestępstwa;
- bliskim członkom rodziny osoby, która straciła życie wskutek przestępstwa, lub członkom rodziny takiej osoby, którzy byli świadkami przestępstwa;
- ofiarom przestępstw o charakterze terrorystycznym;
- ofiarom typowych przestępstw z nienawiści w internecie. Obejmuje to uporczywe nękanie, długotrwałe prześladowanie za pośrednictwem środków telekomunikacji lub systemu informatycznego („cybermobbing”) oraz podżeganie. Obejmuje to również czyny zabronione takie jak: zniesławienie, oskarżenie o popełnienie czynu karalnego, co do którego zarzuty już oddalono jako bezpodstawne, znieważenie i pomówienie, jeżeli istnieją podstawy, by przypuszczać, że dany czyn został popełniony przy wykorzystaniu środków telekomunikacji lub systemu informatycznego;
- osobom małoletnim, które były świadkami aktów przemocy w swoim kręgu społecznym (przemoc w rodzinie, przemoc wobec dzieci).

Wsparcie dla ofiar musi być konieczne do ochrony praw ofiary. Zapewnia je ośrodek wsparcia dla ofiar. Ofiarom, które nie ukończyły 14. roku życia, których integralność seksualna mogła zostać naruszona, udziela się każdorazowo wsparcia psychospołecznego bez konieczności składania wniosku.

Wsparcie psychospołeczne obejmuje przygotowanie ofiary do postępowania i pomoc w radzeniu sobie z emocjami i stresem z tym związanym oraz wsparcie podczas przesłuchania przez policję i sąd; pomoc prawna obejmuje udzielenie porad prawnych i reprezentowanie ofiary przez adwokata. Podmioty świadczące pomoc prawną mogą również wystąpić o odszkodowanie w postępowaniu karnym (prawo przysługujące powodowi cywilnemu).

Świadczeniem usług wsparcia ofiar przestępstw zajmują się wyspecjalizowane organizacje (takie jak ośrodki ochrony dzieci, poradnie lub ośrodki interwencji). Korzystają one z usług prawników, którzy udzielają ich pracownikom pomocy prawnej i wsparcia psychospołecznego. Organizacje te zatrudniają pracowników socjalnych, psychologów lub specjalistów dysponujących porównywalnymi kwalifikacjami, którzy ukończyli dodatkowe - obowiązkowe - szkolenie prawnicze w zakresie postępowania karnego.

Koszty świadczenia usług wsparcia ofiar przestępstw pokrywa Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości.

■ Ostatnia aktualizacja: 02/07/2025

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.